

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน
อำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2*

PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF
TEACHERS IN SCHOOL BANG PA-IN DISTRICT UNDER THE
PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

กฤตยา พรหมศรี¹ นันทนา ชวศิริกุลทล² และ อัจศรา ประเสริฐสิน³

Kritaya Promsir¹ Nantana Chavasirikultol² and Ujsara Prasertsin³

¹⁻³มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹⁻³North Bangkok University

* Corresponding author. E-mail: kritaya.prom@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 199 คน จากประชากร 410 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุมงานวิชาการ 17 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่น .990 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.618) โดยด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.559) รองลงมาคือการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.576) และด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.587) (2) เพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

* Received 26 February 2026; Revised 5 March 2026; Accepted 5 March 2026

ขณะที่ประสบการณ์การปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) แนวทางพัฒนาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในทุกขั้นตอนของการวางแผนและประเมินผลด้านวิชาการ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นฐาน และสร้างความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

Abstract

This study aimed to: (1) examine the level of teachers' participation in academic administration; (2) compare participation by gender, educational level, teaching experience, and school size; and (3) propose guidelines to enhance teachers' participation. A mixed-methods design was employed. The sample consisted of 199 teachers from schools in Bang Pa-in District under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 in the 2025 academic year, drawn from a population of 410 using the Krejcie and Morgan table and stratified random sampling. Five key informants were purposively selected. Research instruments included a five-point Likert-scale questionnaire covering 17 aspects of academic administration (reliability coefficient = .990) and a semi-structured interview form. Data were analyzed using descriptive statistics, independent t-test, one-way ANOVA, and content analysis.

The findings revealed that: (1) overall teacher participation in academic administration was at a high level ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.618). The highest mean score was found in instructional management ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.559), followed by the development of instructional media, innovations, and educational technology ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.576), whereas participation in local curriculum development showed the lowest mean ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.587). (2) Gender differences were statistically significant at the .05 level, while teaching experience and school size showed significant differences at the .01 level; educational level showed no significant difference. (3) The proposed guidelines emphasize strengthening teachers' participation in all stages of academic planning and evaluation, utilizing school-based data and fostering collaborative networks to enhance educational quality sustainably.

Keywords: Participation, Academic administration, Participation in academic administration

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะครู มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ไว้ 17 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) การศึกษาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนเป็นสำคัญ การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผนและการตัดสินใจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร (Hoy & Miskel, 2013; Leithwood, Harris, & Hopkins, 2020)

แม้ว่าการมีส่วนร่วมของครูจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่งานวิจัยหลายชิ้นพบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการยังมีข้อจำกัด เช่น การขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ยังจำกัด หรือการดำเนินงานที่ยังคงยึดการตัดสินใจจากผู้บริหารเป็นหลัก (ปาริชาติ ศรีบุญเรือง, 2560) ซึ่งอาจส่งผลให้ครูขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานและลดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (เหมกัส เหลาแหลม, 2564) ในขณะเดียวกัน งานวิจัยจำนวนมากได้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยครูที่มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจด้านวิชาการมักสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (อัจฉริยา รอดอัน, 2557; Hallinger, 2019; Fullan, 2020)

อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 หลายแห่ง ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีบริบทและความท้าทายในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในบางโรงเรียนอาจยังไม่เต็มศักยภาพ เช่น ครูบางส่วนยังไม่มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ หรือการดำเนินงานด้านวิชาการค่อนข้างจำกัด (วรวรรณ จอมทอง และ ภาณุวัฒน์ กุ่ยแก้ว, 2566) นอกจากนี้ งานวิจัยที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในบริบทของโรงเรียนในอำเภอบางปะอินยังมีอยู่

จำกัด โดยเฉพาะการศึกษาที่วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในแต่ละด้านของงานวิชาการอย่างเป็นระบบ

จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของครูในบริบทของโรงเรียนอำเภอบางปะอิน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของครูและนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
4. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน

ทั้งหมด 410 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 2568: ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 199 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970) วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของโรงเรียนในการสุ่ม และวิธีสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลาก

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklists) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้านการแนะแนว 11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) ด้านการพัฒนาสื่อวัสดุกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าที่ต้องการอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .990

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ยื่นหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือ สถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ ผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดวันรับคืนด้วยตนเอง
3. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
4. ผู้วิจัยนัดหมายเวลาสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล และไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานและขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยจะใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (อจธรา ประเสริฐสิน. 2564)

คะแนนเฉลี่ย 4.51- 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51- 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทักษะการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูครู ตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำรูปตารางประกอบการบรรยาย

4. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำรูปตารางประกอบการบรรยาย

5. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ดีความ และเขียนสรุปเป็นรายด้าน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.05	0.587	มาก	17
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.10	0.518	มาก	12
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.21	0.559	มาก	1
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.09	0.580	มาก	14
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.21	0.563	มาก	2
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.12	0.564	มาก	9
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.13	0.557	มาก	6
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.14	0.567	มาก	4
9. การนิเทศการศึกษา	4.14	0.569	มาก	5
10. การแนะแนว	4.09	0.564	มาก	13
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.13	0.592	มาก	7
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.09	0.590	มาก	15
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.09	0.590	มาก	16
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.12	0.572	มาก	10
15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.12	0.558	มาก	8
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.12	0.599	มาก	11
17. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.18	0.576	มาก	3
เฉลี่ย	4.26	0.618	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.618) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.559) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.576) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.587) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู

ตัวแปร	สถิติที่ใช้	P-Value	ผลการเปรียบเทียบ
เพศ	t-test	0.020*	แตกต่างกัน
ระดับการศึกษา	One-way ANOVA	0.745*	ไม่แตกต่างกัน
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	One-way ANOVA	0.004**	แตกต่างกัน
ขนาดของโรงเรียน	One-way ANOVA	0.003**	แตกต่างกัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยรวม เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการวางแผนและประเมินผลด้านวิชาการ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นฐาน และสร้างความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมพัฒนาในทุกภารกิจด้านวิชาการ ทั้ง 17 ด้าน 1) ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้านการแนะแนว 11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญอภิปราย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาดำเนินงานตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วม ครูจึงตระหนักในบทบาทหน้าที่และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานวิชาการอย่างเข้มแข็ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนภรณ์ เปลี่ยนศรีเพ็ชร (2568) กนกวรรณ ทิพย์สุข (2565) พิชาพร ชัยบุญมา (2562) และ ช่อผกา ศรีจันทร์อินทร์ (2561) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก ทั้งนี้ การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม ยังสอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Alhazmi & Rahman, 2021)

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอ บางปะอินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน 1) เพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของครูแต่ละเพศมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อมุมมอง ทักษะ และระดับการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องงานวิจัยของวอลา ไตรญาณ (2564) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู จำแนกตามเพศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยยึดภารกิจและความรับผิดชอบในสายงานเป็นสำคัญมากกว่าระดับวุฒิการศึกษา อีกทั้งการดำเนินงานผ่านกลไก เช่น การประชุมกลุ่มสาระและกระบวนการ PLC ทำให้ครูทุกระดับการศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมตัดสินใจในประเด็นทางวิชาการอย่างเสมอภาค สอดคล้องงานวิจัยของช่อผกา ศรีจันทร์อินทร์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์มากย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในระบบงานวิชาการ กระบวนการบริหาร และบริบทของสถานศึกษามากกว่า จึงมีความมั่นใจและมีบทบาทในการร่วมวางแผน ตัดสินใจ และพัฒนางานวิชาการมากขึ้น ขณะที่ครูที่มีประสบการณ์น้อยอาจยังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้งานและปรับตัว ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของกนกวรรณ ทิพย์สุข (2565) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดปราจีนบุรี จำแนก

ตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบท โครงสร้างการบริหาร จำนวนบุคลากร ภาระงาน และการกระจายหน้าที่ในโรงเรียนแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กอาจเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทหลากหลายและมีส่วนร่วมโดยตรงมากกว่า ขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจนตามสายงาน ส่งผลให้รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ สุพักตร์ คำภา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน และการประกันคุณภาพภายใน โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ Hoy and Miskel (2013) ที่เน้นการกระจายอำนาจและความเป็นเจ้าของร่วมกัน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการทำงานผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563) และ Nguyen et al. (2022) ที่พบว่าการเสริมพลังครูด้านวิชาการส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ ครูควรมีส่วนร่วมในการวัดผล การวิจัย และการประกันคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐาน รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการบริหารงานวิชาการ (พิชชาพร ชัยบุญมา, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาหรือการให้ความเห็นเกี่ยวกับสาระหลักสูตรท้องถิ่น สะท้อนว่าครูมีบทบาทเด่นในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยตรง แต่ยังมีส่วนร่วมในงานเชิงนโยบายหรือการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ระดับการศึกษาไม่ทำให้การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนเพศมีความแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านประสบการณ์และบริบทของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของครู โดยสรุป การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการควรมุ่งเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทในทุกขั้นตอนสำคัญ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การวางแผน การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ควบคู่กับการส่งเสริมการวิจัย การนิเทศ และระบบประกันคุณภาพแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลกำหนดนโยบายและแผนพัฒนางานวิชาการ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในมิติการบริหารเชิงนโยบาย โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการสร้างเครือข่ายวิชาการ พร้อมจัดกลไกที่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ควรนำผลวิจัยไปกำหนดแนวทางพัฒนาครู โดยเสริมสมรรถนะในด้านที่มีส่วนร่วมต่ำ เช่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและความร่วมมือทางวิชาการ ผ่านการอบรม นิเทศ และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรใช้ผลวิจัยพัฒนาบทบาทของตนเอง โดยเพิ่มการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมคิด วางแผน และตัดสินใจ โดยเฉพาะงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการสร้างเครือข่าย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาอื่นหรือบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลและเพิ่มความครอบคลุมเชิงนโยบาย

2. ควรดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงลึกที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะด้านหลักสูตรท้องถิ่นและความร่วมมือทางวิชาการ

3. ควรพัฒนางานวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental Research) เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู และทดลองใช้จริงในสถานศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กนกวรรณ ทิพย์สุข. (2565). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปราจีนบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา, 17(2), 45-56.
- กาญจนาภรณ์ เปลี่ยนศรีเพชร. (2568). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 19(1), 73-84.
- ช่อผกา ศรีจันทร์อินทร์. (2561). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไชยา หานภาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิภาพร พินิจมนตรี. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาริชาติ ศรีบุญเรือง. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิชชาพร ชัยบุญมา. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วลยา ไตรญาณ. (2564). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วรวรรณ จอมทอง และ ภาณุวัฒน์ กุ่ยแก้ว. (2566). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 5(1), 30-45.

- สุพักตร์ คำภา. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2568). แผนปฏิบัติการประจำปี 2568. เรียกใช้จาก <https://www.ayutthaya2.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- เหมภัส เหลาแหลม. (2564). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อัจศรา ประเสริฐสิน. (2564). เครื่องมือการวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉริยา รอดอัน. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อรไท แสงลุน. (2565). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- Alhazmi, A., & Rahman, A. (2021). Integrating technology in teaching and learning to enhance educational effectiveness. *Education and Information Technologies*, 26(3), 1-14.
- Fullan, M. (2020). *Leading in a culture of change*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Hallinger, P. (2019). Leadership and school improvement. *Educational Management Administration & Leadership*, 47(5), 1-17.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice*. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5-22.
- Nguyen, T., Pham, L., & Tran, H. (2022). Teacher participation in academic decision-making and school effectiveness. *International Journal of Educational Research*, 112, 101932.